

MINISTERSTWO
KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO
I SPORTU
DEPARTAMENT OCHRONY ZABYTKÓW

dr Katarzyna Pałubska
Zastępca Dyrektora

Warszawa, 25 października 2021 r.

DOZ-KiNK.050.30.2021.EZ

Zawiadomienie o sposobie rozpatrzenia petycji

Pismem z 16 sierpnia 2021 r. Stowarzyszenie Dąbrowskie Inicjatywy Społeczne złożyło petycję do Prezesa Rady Ministrów w kwestii „niezwłocznego podjęcia działań w celu skutecznego wyegzekwowania od organów administracji publicznej oraz od państwowego przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe Spółka Akcyjna (PKP S.A.) działań wymienionych w art. 4 i 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami”. Do tej samej wiadomości dołączone zostały trzy załączniki (odpowiedź Ministra Infrastruktury na interpelację poselską, petycja do Prezydenta Dąbrowy Górniczej, odpowiedz III Zastępcy Prezydenta Miasta na petycję).

Następnie, ww. petycja została przekazana 26 sierpnia 2021 r. przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Kultury i Sportu oraz Ministerstwa Aktywów Państwowych.

Organ wyższego stopnia, w oparciu o przedłożoną petycję i zgromadzone w sprawie dokumenty, działając na podstawie art. 13 ust. 1 i art. 15 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 870, dalej u.o.p), w związku z art. 247 i 238 § 1 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego(tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 735, 1491, dalej: Kpa), **stwierdził, co następuje.**

Prawo do składania petycji do organów władzy publicznej oraz do organizacji i instytucji społecznych, w związku z wykonywanymi przez nie zadaniami zleconymi z zakresu administracji publicznej, zagwarantowane zostało w art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483). W literaturze przedmiotu jest to traktowane jako prawo obywatelskie do interwencji dla budowy oraz umacniania społeczeństwa obywatelskiego¹. Zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z 11 lipca 2014 r. o petycjach może być ona złożona przez osobę fizyczną, osobę prawną, jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną lub grupę tych podmiotów. Petycja może być złożona w interesie:

---

¹ B. Jaworska-Dębska [w:] *Prawo administracyjne. Pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*, red. M. Stahl, Warszawa 2013, s. 541.

1) publicznym; 2) podmiotu wnoszącego petycję; 3) podmiotu trzeciego, za jego zgodą. O tym, czy pismo jest petycją, decyduje treść żądania, a nie jego forma zewnętrzna, co zostało wyrażone w art. 3 u.o.p., analogicznie jak w przypadku skarg i wniosków, co reguluje art. 222 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 3 u.o.p., petycja powinna być rozpatrzona bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia jej złożenia. Jednakże w przypadku wystąpienia okoliczności niezależnych od podmiotu rozpatrującego petycję uniemożliwiających rozpatrzenie petycji w terminie, o którym mowa w ust. 1, termin ten ulega przedłużeniu, nie dłużej jednak niż do 3 miesięcy, licząc od upływu terminu, o którym mowa w ust. 1.

Złożone pismo dotyczy podjęcia działań przez Prezesa Kancelarii Rady Ministrów w celu poprawy stanu zachowania budynku dawnego dworca kolejowego położonego przy ul Dworcowej 11 w Dąbrowie Górniczej - Ząbkowicach. Żądanie wypełnia definicję art. 3 ustawy o petycjach, w myśl którego przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

W pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że ww. obiekt, położony przy ul. Dworcowej 11 w Dąbrowie Górniczej - Ząbkowicach, został wpisany do rejestru zabytków decyzją Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 1 października 20120r. pod numerem A/706/2020. Tym samym, organem, którego ochronie podlega przedmiotowy zabytek jest właściwy miejscowo wojewódzki konserwator zabytków, tj. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

W świetle ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, opieka nad zabytkiem ma charakter zindywidualizowany. Odpowiedzialny za jej realizację jest bowiem aktualny dysponent zabytku, czyli jego aktualny właściciel lub posiadacz. Zatem wskazać należy, że wpisanie budynku do rejestru zabytków nakłada na właścicieli lub użytkowników obowiązek przestrzegania rygorów tej ustawy. Obowiązek sprawowania przez właściciela lub posiadacza opieki nad zabytkiem został przez ustawodawcę określony w art. 5 powołanej ustawy, zgodnie z którym, opieka ta polega w szczególności na zapewnieniu warunków zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie, a także korzystaniu z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości. Rola dysponenta zabytku sprowadza się zatem do starannego postępowania w stosunku do zabytku, utrzymania zabytku w jak najlepszym stanie oraz jak najlepszym jego wykorzystaniu dla dobra ogółu, ze względu na jego walory architektoniczne, historyczne czy naukowe.

Natomiast, jak wynika z art. 38 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, wojewódzki konserwator zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków prowadzą kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Zgodnie z art. 38 ust. 4 cyt. ustawy, czynności kontrolne przeprowadza się w obecności kontrolowanej osoby fizycznej albo kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub upoważnionej przez niego osoby, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych. Zgodnie z art. 39 ust. 1 cyt. ustawy, z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kontrolowanej osobie fizycznej lub kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej. Protokół kontroli zawiera opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli, w tym ustalonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem przyczyn powstania, zakresu i skutków tych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych (art. 39 ust. 2).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, po przeprowadzonej kontroli wojewódzki konserwator zabytków może wydać zalecenia pokontrolne, stosownie do art. 40 ust. 1 cyt. ustawy, albo odstąpić od wydania tych zaleceń i wydać decyzję, o której mowa w art. 43, art. 44 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 1, art. 49 ust. 1 lub art. 50 ust. 1 (art. 40 ust. 2). Z kolei w razie stwierdzenia, że działanie lub zaniechanie kontrolowanej osoby fizycznej albo kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub jej pracownika narusza przepisy art. 108–118 ustawy, wojewódzki konserwator zabytków kieruje odpowiednio do Policji, prokuratury albo sądu zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia

Biorąc pod uwagę powyższe, należy dodatkowo zaznaczyć, że stosownie do z art. 15 Kpa, organy administracji publicznej mają obowiązek przestrzegania z urzędu swojej właściwości instancyjnej. Tym samym Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu (dalej: MKDNIŚ), jako organ ochrony zabytków wyższego stopnia ocenia decyzje wydane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków jedynie na skutek odwołania od konkretnej decyzji lub w postępowaniu nadzwyczajnym w trybie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. Zatem, jak wskazano powyżej, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków posiada wszelkie kompetencje do zajmowania stanowiska wobec podejmowanych działań przy podlegającej mu ww. nieruchomości, w tym do przeprowadzenia kontroli stanu zachowania rzeczonoego zabytku.

Odnosząc się do zawartego w petycji żądania „niezwłocznego podjęcia działań” należy wskazać, że organ konserwatorski przeprowadził 24 czerwca 2021 r. kontrolę stanu zachowania rzeczonoego budynku, z której sporządzony został protokół. Wskazano w nim m.in. że obiekt posiada skuteczne zabezpieczenia mechaniczne odcinające dostęp do środka osobom postronnym, pozostaje w zasięgu kamery monitorującej teren od strony wschodniej, a strefę uszkodzonego muru zabezpiecza zamocowana siatka. Nie znajduje zatem potwierdzenia zarzut zawarty w petycji, że „właściciel dworca (...) nie zabezpiecza” zabytku.

Równocześnie organ konserwatorski stwierdził stan znacznego zagrzybienia murów i stropów, w niektórych miejscach bardzo zły stan utrzymania więźby dachowej. W efekcie przeprowadzonych działań kontrolnych, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków uznał, że „wobec braku przeprowadzania napraw w budynku, obiekt ulegał i nadal ulega degradacji w strukturze budowlanej, której sprzyja znaczny stopień zużycia technicznego wielu elementów”. Tym samym, 9 września 2021 r. organ konserwatorski wydał zalecenia pokontrolne, w których zalecił PKP S.A. „dostarczenie opinii technicznej - ekspertyzy oceny stanu technicznego budynku, z zaleceniami dotyczącymi zakresu prac niezbędnych do wykonania dla powstrzymania dalszych zniszczeń, złożenie wniosku do Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie uzyskania pozwolenia na prace budowlane”. Jako termin wykonania zaleceń pokontrolnych wskazano 31 grudnia 2022 r.

Odnosząc się do przedstawionego w petycji zarzutu dotyczącego nierealizowania przez organy administracji publicznej działań wymienionych w art. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, należy wskazać zapisy zawarte w rozdziale siódmym ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 74 ust. 1 pkt 2 cyt. ustawy dotacja na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków może być udzielona przez wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda Ponadto na mocy art. 81 ust. 1 ww. ustawy organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale, może udzielić dotacji na prace przy zabytku wpisanym do rejestru lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków. Jak wynika z odpowiedzi na petycję z 24 maja 2021 r. (udzieloną przez Zastępcę Prezydenta Miasta Dąbrowa Górnicza, znak WMM.152.) istnieje możliwość ubiegania się o dotacje udzielane z budżetu Miasta Dąbrowa Górnicza na prace konserwatorskie i restauratorskie, na podstawie uchwały Rady Miejskiej w Dąbrowie Górniczej z 19 maja 2021 r.

Natomiast zgodnie z art. 72 ww. ustawy, na zasadach i w trybie określonym odrębnymi przepisami, prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach będących w posiadaniu jednostek organizacyjnych, zaliczanych do sektora finansów publicznych, są finansowane ze środków finansowych przyznanych odpowiednio przez dysponentów części budżetowych bądź jednostki samorządu terytorialnego, którym podlegają te jednostki.

Biorąc pod uwagę powyższe, uprzejmie informuję, że Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, posiadający wszelkie kompetencje do zajmowania stanowiska wobec podlegających mu zabytków, podjął działania z zakresu nadzoru konserwatorskiego dotyczące rzeczzonego budynku dworca i zalecił PKP S.A. przedsięwziąć czynności zmierzające do poprawy stanu zachowania rzeczzonego obiektu.

Pouczenie:

- 1) zgodnie z przepisem art. 8 ustawy o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) Państwa petycja została zamieszczona na stronie internetowej Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, z podaniem Państwa danych, na co wyrażona była zgoda;
- 2) zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z poważaniem

Katarzyna Pałubska

[Pismo podpisano elektronicznie]

Otrzymują:

Stowarzyszenie Dąbrowskie Inicjatywy Społeczne